

העליון: מכל האמוניה בחיפה יפונה עד סוף יולי

שופטי העליון אישרו לחיפה כימיקלים למלא את המכל פעם אחת נוספת עד אז, במידה שהמשרד להגנת הסביבה והגורמים הרלוונטיים יאשרו כי מילוי המכל ייעשה בבטיחות הראויה ובמגבלות הביטחוניות

נעה שפיגל 28.05.2017 23:03

בית המשפט העליון קבע היום (ראשון) כי מכל האמוניה במפרץ חיפה יפונה לא יאוחר מ-31 ביולי 2017. השופטים חנן מלצר, נעם סולברג ואורי שהם אישרו לחיפה כימיקלים למלא את המכל פעם אחת נוספת עד אז, אם המשרד להגנת הסביבה והגורמים הרלוונטיים יאשרו כי מילוי המכל ייעשה בבטיחות הראויה ובמגבלות הביטחוניות.

השופטים הודיעו כי החלטתם מותנית בכך שחיפה כימיקלים תגיש לבית המשפט עד ל-6 ביוני 2017 התחייבות לכך שלא תגיש בקשה נוספת למילוי המכל. במקביל, היועץ המשפטי לממשלה אביחי מנדלבלית נדרש להגיש לבית המשפט עד ה-8 ליוני 2017 הודעה מגובה בתצהירים לפיה מבחינת כל גורמי הממשל והבטחון מתקיימים התנאים הביטחוניים והבטיחותיים למילוי המכל וריקונו המלא.

בית המשפט העיר, תוך מתיחת ביקורת על המשרד להגנת הסביבה, כי הפתרון לטווח הארוך, המתבסס על הקמת מפעל ליצוא אמוניה במקום מבודד מריכוז אוכלוסין, "צריך להיות כפוף לדיני המרכזים וראוי לו שיביא למצב שיהיו בגדרו לפחות שני גורמים שייצרו אמוניה בישראל, כדי שהמשק והרגולטור לא יהיו שבוים עוד לכאורה בידי מונופול". עוד הוחלט כי על מנדלבלית למסור הודעה משלימה מטעמו בעניין החלופות בתקופת ההתארגנות ובתקופת הביניים עד להקמת המפעל. בהחלטתם מתחו השופטים ביקורת על חיפה כימיקלים וכתבו כי למרות שהחברה פנתה פעמיים בבקשה להתיר לה להביא אוניית אמוניה לארץ והדבר אף הותר לה עקרונית על ידי בית המשפט, החברה "לא מצאה לנכון לפעול להזמנת האוניה או האוניות ואף לא הגישה את כל מה שנדרש הימנה מהמשרד כדי שיאושר לה הליך ריקון המכל עד כלות". לדברי השופטים, חיפה כימיקלים גורסת כעת כי לא הבינה את זכותה להזמין את האוניה, אולם היא פנתה לבית המשפט בבקשת הבהרה רק לאחר שבא כוח היועץ המשפטי לממשלה הודיע לבית המשפט כי החברה לא עמדה בדרישות. השופטים הזכירו בהחלטתם כי אין הסכמה בין הצדדים בנוגע לסבירות התרחשותה של תקלה מסוכנת והיקף הנזקים שהיא עשויה לגרום, ואולם "די אם נציין כי לעת הזאת אף על פי הגישה הממעטת... מספר הנפגעים כתוצאה מהתרחשות האירוע המסכן סביר שינוע בין 1,000-5,000 איש שכאחוז מהם יקפח את חייו והאחרים יסבלו מנזקים בריאותיים קשים... מדובר איפה בחשש לאסון בקנה מידה לאומי". בהחלטה הוזכר כי גם המשרד להגנת הסביבה קבע שמערך האמוניה מעמיד את הציבור והסביבה בסיכון גדול, וכן הוזכר שוב כי המכל לא קיבל היתרי בניה וחיפה כימיקלים לא קיבלה רישיון לניהול עסק.

מוקדם יותר היום כינס מנכ"ל משרד האוצר שי באב"ד דיון בחלופות למכל האמוניה בהשתתפות נציגי משרד האוצר, המשרד להגנת הסביבה, משרד ראש הממשלה ומשרדים ממשלתיים נוספים. מקור באחד המשרדים מסר כי החלופה המסתמנת היא הצבת אוניית אמוניה במרחק של שלושה עד עשרה קילומטרים מהחוף בחיפה, כשהאמוניה תוזרם למפעל באמצעות מערך צינורות. מעיריית חיפה נמסר בתגובה: "יש שופטים בירושלים ואנו מברכים על ההחלטה. אנו מקווים כי חיפה כימיקלים יתחילו לפעול מחר בבוקר למילוי מדוקדק של פסק הדין". מנהלת עמותת אזרחים למען הסביבה, עו"ד ג'מילה הרדל ואכים, מסרה בתגובה כי ההחלטה "לא רק מסיימת את הסאגה של המכל המסוכן אלא גם מסיימת את ההתנהלות השערוייתית של חיפה כימיקלים לאורך שנים ומונעת את האפשרות שתחזור להיות מונופול בשוק האמוניה בעתיד. מצד שני, החלטת הממשלה מהיום בבוקר לאפשר בעתיד העברת האמוניה בצינורות מהאוניות לחוף היא מסוכנת ועל הממשלה לחזור בה מהחלטתה ולבנות פתרון אחר לטווח הארוך בהתאם לכללים שבית המשפט העליון התווה בהחלטתו".